

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

03-10-133S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Психологія праці та її безпеки		Labor psychology and its security	
Шифр за ОП	B.7.1	Code in Degree Programme:	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Level of Education bachelor (first)	
Галузь знань Цивільна безпека	26	Fields of Knowledge Civil security	
Спеціальність Цивільна безпека	263	Field of Study Civil security	
Освітня програма: Охорона праці		Degree Programme: Occupational health and safety	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Психологія праці та її безпеки» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека». Рівне. НУВГП. 2023. 8 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/19939/>

Розробник силабусу:

е-підпис Туровська Галина Іванівна, к.т.н., доцент, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від "28" серпня 2023 року

В.о. завідувача кафедри:

е-підпис Кухнюк Олег Миколайович, к.т.н., доцент.

Керівник освітньої програми:

е-підпис Филипчук Віктор Леонідович, д.т.н., професор.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від "29" серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ:

е-підпис Макаренко Руслан Миколайович, к.т.н., професор.

Попередня версія силабусу 03-10-48S

© Туровська, 2023
© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА навчальної дисципліни «Психологія праці та її безпеки» ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Охорона праці</i>
Спеціальність	<i>263 «Цивільна безпека»</i>
Рік навчання, семестр	<i>4-й, 7-й</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>16 год/2 год</i>
Практичні заняття:	<i>14 год/8 год</i>
Самостійна робота:	<i>60 год/80 год</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

Туровська Галина Іванівна, доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності

Вікіситет

<https://cutt.ly/MmdAX9v>

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-1492-9123>

Канали комунікації

h.i.turovska@nuwm.edu.ua**ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ****Мета та завдання**

Ефективне впровадження та функціонування систем управління охороною праці на сучасному виробництві можливе лише за умови глибокого вивчення існуючих проблем у сфері психології праці та її безпеки. Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія праці та її безпеки» є забезпечення відповідними сучасним вимогам знаннями здобувачів про потенційні можливості психіки людини в процесі праці та формування необхідних у практичній діяльності умінь та навичок для оптимізації трудової діяльності людини, максимальної реалізації творчого потенціалу працівників та забезпечення необхідного рівня безпеки праці на виробництві. До основних завдань психології праці та її безпеки відноситься розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації виробничого середовища і умов праці та гуманізація праці.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2455>

Передумови вивчення**(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)**

Для сприйняття змісту навчальної дисципліни «Психологія праці та її безпеки», закладання теоретичної та інформаційної баз, надання розуміння її значення для становлення належного рівня майбутнього інспектора з охорони праці важливими є дисципліни «Безпека життєдіяльності та домедична допомога», «Виробнича санітарія та фізіологія праці», «Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань», які є складовими частинами циклу професійної підготовки за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

Знання та навички з навчальної дисципліни «Психологія праці та її безпеки» допоможуть оволодіти компетентностями навчальної дисципліни «Організація роботи служби охорони праці», знадобляться під час проходження переддипломної практики, допоможуть успішно написати кваліфікаційну роботу.

Компетентності

ЗК 8. Здатність працювати як в команді, так і автономно.

ПК-10. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.

ПКс-27. Уміти вивчати та аналізувати на основі діючих методів випадки виробничого травматизму, професійних і виробничо-обумовлених захворювань.

Програмні результати навчання

РН-7. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику.

РН-8. Передбачати необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

РН11. Визначати психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування.

РН-30. Визначати психофізіологічну та професійну придатності у процесі підготовки до діяльності, пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці.

Структура та зміст навчальної дисципліни

Тема	ПРН	Форма організації навчання	Кількість годин		
			Денна форма	Заочна форма	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Психологія праці					
1	Тема 1. Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу Людський чинник у проблемі безпеки. Праця та її фізіолого-психологічні особливості. Фізичне і розумове навантаження. Показники тяжкості та напруженості трудового процесу. Пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці. Класифікація праці за ступенем важкості й напруженості.	РН 8 РН 30	Л	4	1
			ПР	4	4
			СР	12	16
2	Тема 2. Система «людина-техніка-середовище» Система «людина-техніка-середовище» (СЛТС) та її компоненти. Людина як динамічна ланка системи управління. Методичні засади щодо оцінки діяльності оператора СЛТС та визначення небезпечності об'єктів і процесів. Аналіз видів, наслідків та критичності відмов елементів системи. Надійність оператора.	РН 8 РН 11	Л	4	1
			ПР	2	2
			СР	12	16
3	Тема 3. Психофізіологічні чинники умов праці Характеристика шкідливих і небезпечних психофізіологічних виробничих чинників. Теорії втоми. Вплив втоми та стресу на безпеку праці. Чинники зниження життєдіяльності людини. Психофізіологічний стан особистості та безпека.	РН 11	Л	4	-
			ПР	4	2
			СР	12	16
			Л	12	2
			ПР	10	8
			СР	36	48
			Л	12	2
			ПР	10	8
			СР	36	48
Змістовий модуль 2. Професійний відбір (добір)					
4	Тема 4. Ергономічні та естетичні	РН 7	Л	2	-

	основи охорони праці на підприємстві	PH 8	ПР	2	-
	Культура виробництва та охорона праці. Ергономічні вимоги до організації робочих місць. Антропометричні характеристики людини. Естетика на виробництві. Кольори та знаки безпеки праці.		СР	12	16
5	Тема 5. Психологічні аспекти підвищення рівня безпеки праці	PH 30	Л	2	-
	Психологічні причини небезпечної поведінки людей. Особистість та її безпека. Теорії травматизму. Індивідуальні якості і безпека. Діяльність та її безпека. Мотиви і безпека діяльності. Підвищення безпеки праці з урахуванням «людського чинника». Професійна орієнтація. Професійний відбір (добір). Психофізіологічна експертиза. Організація безпечної поведінки працівника в процесі праці. Трудовий колектив і його роль у забезпеченні безпеки праці.		ПР	2	-
	Разом за змістовим модулем 2		СР	12	16
			Л	4	-
			ПР	4	-
			СР	24	32
	Разом за модулем 1		Л	16	2
			ПР	14	8
			СР	60	80

Форми та методи навчання
<i>Серед основних форм здобуття вищої освіти в університеті є інституційна: денна, заочна, дистанційна. Серед методів навчання слід виділити за даною навчальною дисципліною словесний метод: акроматичний (викладальний) – лекція, евристичний (запитальний) – бесіда; діалогічний метод; практичні методи: практичні заняття; наочні методи; роботу з навчально-методичною літературою, науково-виробничими журналами; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання.</i>
Порядок оцінювання програмних результатів навчання
<i>Оцінка діяльності за видами навчальної роботи з навчальної дисципліни представлена в шкалі оцінювання (https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2455).</i> <i>Для досягнення цілей та завдань курсу потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати практичні завдання та звіт з самостійної роботи. У результаті можна отримати такі обов'язкові бали:</i> - 60 балів – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять і самостійної роботи, що становить поточну складову його оцінки; - 20 балів – модульний контроль 1; - 20 балів – модульний контроль 2. Усього 100 балів. Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни проходитиме у формі комп'ютерного тестування, яке за кожним змістовим модулем включає теоретичні, практичні завдання, а також питання самостійної роботи. Кількість завдань у тесті за кожним модулем – 20. Складність завдань визначає їх вагу: від 0,9 до 2,4 бала за завдання. Загальна кількість завдань для підготовки

до модульного контролю визначається кількістю, достатньою для досягнення максимальної об'єктивності рівня підготовленості, – 100 завдань на 1 кредит.
Контроль самостійної роботи проводиться:

з лекційного матеріалу – шляхом проведення тестування та оцінки звіту з самостійної роботи;

з практичних завдань – за допомогою перевірки виконаних завдань та оцінки звіту з практичних робіт.

Додаткові бали (до 7 б.) поточної складової оцінки можна отримати за:

- оригінальні способи вирішення практичних завдань;

- підготовку огляду наукових публікацій за навчальною тематикою;

- участь у виконанні досліджень з питань психології праці та її безпеки з наступною публікацією результатів у формі тез доповіді (наукової статті).

Проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів регламентовано нормативними документами: <https://cutt.ly/kE9NGxR>, <https://ep3.nuwm.edu.ua/25806/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. В.В. Березуцького. URL: <https://cutt.ly/nmd2vyh>

2. Пістун І. П., Кельман І.І., Вільковський Є.К. Охорона праці (людський чинник): навч. посіб. Львів, Афіша, 2008. 304 с.

3. Психологія праці та її безпеки: навч. посіб. / за ред. К.Н. Ткачука. Хмельницький: ХНУ, 2011. 135 с.

Допоміжна

1. НПАОП 0.00-7.15-18. Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями. URL: <https://cutt.ly/gmk60H1>

2. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. URL: <https://cutt.ly/LmdNIHQ>

3. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці. URL: <https://cutt.ly/qmjVjST>

4. Пістун І. П., Кельман І.І., Вільковський Є.К. Охорона праці (людський чинник): навч. посіб. Львів, Афіша, 2008. 304 с.

5. Туровська Г.І. Оцінка безпеки виробничого середовища з аналізом потенційних ризиків для здоров'я працюючих. Вісник НУВГП. Вип. 1(93). Рівне, 2021. С. 316-327 с.

6. Туровська Г.І. Психологічні та соціальні наслідки надзвичайних ситуацій. Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: матеріали VIII Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 квіт. 2022 р.). Київ, 2022. С. 137-138.

7. Туровська Г.І. Передумови формування культури безпеки особистості. Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України: матеріали VIII Всеукр. заочн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28 квіт. 2023 р.). Київ, 2023. С. 160-161.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Науково-виробничий журнал «Охорона праці». URL: <http://ohoronapraci.kiev.ua/#>

2. Травматизм. Статистика. Причини. URL: <https://cutt.ly/GzxFWq6>

3. Occupational Safety and Health Administration. URL: <https://www.osha.gov/>

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі можуть бути залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень у розрізі тематики курсу з наступною апробацією результатів досліджень шляхом виступів на конференціях, публікації тез або статей тощо. Виконання таких завдань оцінюється додатковими балами.

У освітньому процесі використовуються результати досліджень, опубліковані у матеріалах всеукраїнських, міжнародних наукових і науково-практичних конференцій, зокрема: «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути», «Сучасний рух науки».

ПОЛІТИКИ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно і системно мислити; вміння працювати в команді, управляти своїм часом; навички самоорганізації; вміння працювати з інформацією; розуміння важливості дедлайнів, навички комунікації; вміння полагоджувати конфлікти.

Дедлайни та перескладання

Завдання з навчальної дисципліни видаються під час практичних занять або дистанційно (розміщуються на навчальній платформі у відповідному розділі або видаються відповідно до запиту здобувача електронною поштою) з оголошенням терміну їх виконання. Виконання та захист практичних робіт з навчальної дисципліни, наведених у методичних вказівках (<http://ep3.nuwm.edu.ua/15279/1/03-10-01%20%281%29.pdf>), повинен бути вчасним. За порушення дедлайну здачі робіт знижуються бали.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі змістових модулів навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці цієї дисципліни на платформі Moodle (<https://cutt.ly/OqtOnvz>) за календарем.

Неформальна та інформальна освіта

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та інформальної освіти, визначаються у порядку відповідно до «Положення про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>).

Відкриті онлайн-курси на платформі Coursera (<https://cutt.ly/RgtSQXe>) допоможуть ознайомитись з програмою вивчення аналогічних дисциплін у провідних університетах світу з відповідним зарахуванням за даною дисципліною.

Правила академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регламентовано Положенням про академічну доброчесність в НУВГП (<https://ep3.nuwm.edu.ua/25004/>). Здобувачі мають самостійно виконувати та подавати на оцінювання лише результати власних зусиль та оригінальної праці (<https://ep3.nuwm.edu.ua/24856/>) відповідно до Кодексу честі студента у НУВГП (<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>). За списування під час виконання окремих завдань знижується оцінка відповідно до ступеня порушення академічної доброчесності. Матеріали щодо пропагування принципів доброчесності розміщені за посиланням: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність>.

Для ознайомлення і застосування в своїй діяльності принципів академічної доброчесності рекомендується онлайн-курс «Академічна доброчесність» (<https://cutt.ly/AqtO6ac>).

Вимоги до відвідування

Відсутність на занятті компенсується самостійним опрацюванням матеріалу, розміщеного на навчальній платформі Moodle (<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2455>), та його виконанням і захистом на наступному занятті або на консультації.

Лекції, практичні заняття, консультації проводяться відповідно до розкладу занять (<http://desk.nuwm.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>). На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки для пошуку додаткової інформації, ознайомлення з онлайн-курсом.

Повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП» (<http://surl.li/hebzA>)

З «Правилами поведінки під час семестрового контролю»; «Інструкцією для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі» та «Положенням про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» можна ознайомитися за посиланнями: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/subjects/insh/>; <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Автор
Доцент

Галина ТУРОВСЬКА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №994 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00